

ВІДГУК

офіційного опонента– доктора юридичних наук, доцента

Манжули Андрія Анатолійовича,

на дисертацію Шевченко Надії Леонідівни

«Адміністративно-правове забезпечення дотримання

прав людини в правоохоронних органах України»,

подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за

спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове

право; інформаційне право

1. Ступінь актуальності обраної теми

Серед проблем, які вирішує народ України, однією з найгостріших є проблема реалізації прав людини та громадянина. Для того, щоб в повному обсязі реалізувати права, свободи та обов'язки людини і громадянина, потрібно їх знати та вміти їх захищати.

Відповідно до статті 19 Конституції правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України .

Права і свободи людини значною мірою визначали розвиток більшості країн на шляху політичної демократії, економічного прогресу та співробітництва і не втратили своєї актуальності. Історія людства свідчить про можливість еволюції суспільства шляхом домінування свободи і права, формування вільної, незалежної, законслухняної особистості. Наявність інституту прав і свобод людини та громадянина в конституційній державі, закріплюючи волю народу і кожної людини, забезпечує їх захист і формує основи їх гарантій.

Права і свободи людини й громадянина є центральним елементом, основою конституційно-правового статусу особи. Саме в правах, свободах та обов'язках юридично оформлюються стандарти поведінки людини, громадянина, що визнаються й гарантуються державою. Через них розкриваються основні засади взаємовідносин між державою та особою, які на певному етапі розвитку суспільства вона вважає можливими, суспільно-корисними, доцільними чи обов'язковими.

Своєчасність та актуальність теми дисертаційного дослідження Шевченко Надії Леонідівни щодо адміністративно-правового забезпечення прав людини в правоохоронних органах України не викликає сумнівів, і тому викладені аргументи переконують в актуальності та своєчасності дисертації на тему «Адміністративно-правове забезпечення дотримання прав людини в правоохоронних органах України».

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Усі висновки, наукові узагальнення, зроблені Шевченко Н.Л. у своєму дисертаційному дослідженні, витікають із поставлених автором мети і задач дослідження, сформульованих об'єкта і предмета дослідження, забезпечені загальнонауковими та спеціально-юридичними методами пізнання. Ключові положення дисертації, які характеризуються науковою новизною, є обґрунтованими. Дисертаційна робота характеризується системним підходом до предмету дослідження. Структура повністю відповідає цілям і задачам дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором. Обґрунтованість положень, сформульованих у дисертації, підтверджується також критичним аналізом наявних літературних джерел юридичного та методологічного спрямувань. Структурно дисертація

складається зі вступу, трьох розділів, що містять 8 підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Ознайомлення із науковим дослідженням дає підстави стверджувати, що основні положення і висновки, які виносяться здобувачем на захист, мають відповідний ступінь наукової новизни. Підґрунтям цих обґрунтованих та достовірних висновків, які доповнюють існуючі позиції науковців або повному надають вирішення існуючих проблем, є грамотне використання сукупності методів і прийомів наукового пізнання. Досягнення поставленої мети було здійснено за допомогою загальнонаукових і спеціальних методів наукового дослідження. Усі методи використано у взаємному зв'язку та органічно поєднано один з одним.

Висновки та пропозиції було сформульовано дисертанткою Шевченко Н.Л. на підставі наукових праць національних і зарубіжних науковців у галузі теорії держави і права, адміністративного і фінансового права, філософії права, конституційного права, порівняльного правознавства.

Справляє позитивне враження джерельна база роботи, яка свідчить про ґрунтовне опрацювання проблеми і високий рівень наукової підготовки дисертантки, її наукову зрілість.

Обсяг джерел дослідження можна вважати цілком достатнім, оскільки здобувачкою були вивчені та проаналізовані теоретичні положення вчених, які досліджували не тільки проблематику адміністративно-правового забезпечення прав людини в правоохоронних органах та структурах, а й інші, пов'язані з нею питання конституційного та адміністративного права і процесу, що мають відношення до забезпечення та захисту прав людини.

Теоретичні висновки ґрунтувались на положеннях теорії права, конституційного та адміністративного права та адміністративного процесу.

У вступі здійснюється обґрунтування вибору теми дослідження, зазначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; розкрито

наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, надано відомості щодо їх упровадження та апробації, а також щодо кількості публікацій, у яких відображено основні положення дисертаційного дослідження.

Розділ 1 «Теоретико-правові засади забезпечення дотримання прав людини в правоохоронних органах України» містить три підрозділи, у яких окреслено межі дослідження, виявлено й описано особливості адміністративно-правового статусу правоохоронних органів України у сфері забезпечення прав і свобод людини.

Розділ 2 «Механізм адміністративно-правового забезпечення дотримання прав людини в правоохоронних органах України» складається з трьох підрозділів, які присвячені з'ясуванню поняття та структури механізму дотримання прав людини в правоохоронних органах України.

У розділі 3 «Удосконалення адміністративно-правового забезпечення дотримання прав людини в правоохоронних органах України», що складається з двох підрозділів, розкрито ефективний зарубіжний досвід щодо дотримання прав людини в правоохоронних органах і сформовано конкретні пропозиції щодо вдосконалення законодавства.

Завершується робота досить розгорнутими висновками, у яких здійснено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукової проблеми адміністративно-правового забезпечення дотримання прав людини в правоохоронних органах України, що втілилось у відповідну теорію, яка розв'язує важливу науково-прикладну проблему в галузі адміністративного права й може бути використана з метою покращення сфери адміністративно-правового забезпечення дотримання прав людини в правоохоронних органах України нашого суспільства в цілому.

Здобувачем вірно сформовано мету дослідження, яка полягає у визначенні засад та адміністративного інструментарію адміністративно-правового забезпечення дотримання прав людини в правоохоронних

органах, що полягає в підвищенні ефективності забезпечення дотримання прав людини правоохоронними органами та розробленні пропозицій щодо недопущення порушень прав, свобод і законних інтересів посадових осіб самих правоохоронних органів.

Виходячи з аналізу основної частини дисертації, мета дисертаційної роботи в ході виконання дослідження була досягнута, а дисертація є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

3. Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання

Визначення особливостей адміністративно-правового забезпечення дотримання прав людини в правоохоронних органах України має важливе теоретичне та практичне значення. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони використовуються та можуть бути використані у:

– *науково-дослідній сфері* результати дослідження використані для подальшої наукової розробки проблем забезпечення дотримання прав людини і свобод в правоохоронних органах (акт упровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *правотворчості* – щодо вдосконалення чинного законодавства в питаннях забезпечення дотримання прав людини і свобод в правоохоронних органах (додаток В до дисертації);

– *навчальному процесі* матеріали дисертації використані під час підготовки навчальних посібників і курсу лекцій з дисциплін «Адміністративне право України», «Судові та правоохоронні органи України (акти впровадження Юридичного факультету Херсонського державного університету);

– правозастосовній діяльності – щодо підвищення ефективності забезпечення дотримання прав людини в підрозділах Національної поліції України (акт упровадження Головного управління Національної поліції в Херсонській обл.).

4. Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій

Здобувач наукового ступеня констатує достовірність і новизну наукових положень, сформульованих у дисертації. Підґрунтям для такого твердження є те, що дисертація являє собою досить вагоме комплексне дослідження адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини в діяльності правоохоронних органів України. У результаті здійсненого аналізу сформульовано низку наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем. Так, оцінюючи найважливіші здобутки дисертаційного дослідження, варто вказати на такі результати, що мають вагому наукову новизну.

По-перше, дисертанткою уперше доведено, що своєрідним методом переконання в правоохоронних органах є журналістське розслідування, як публічна діяльність журналіста, яка реалізується шляхом збору і публікації інформації, та базується на авторському баченні фактів порушення прав людини в правоохоронних органах з метою її оприлюднення для широкого загалу осіб, тим самим стимулюючи інших посадових осіб правоохоронних органів утримуватися від порушення прав і свобод людей у майбутньому.

По-друге, автором обґрунтовано, що форми адміністративної діяльності публічної адміністрації щодо забезпечення дотримання прав людини в правоохоронних органах України як системи однорідних за своїм характером і правовою природою груп адміністративних дій, які мають зовнішнім виразом видання нормативних та індивідуальних адміністративних актів, що утверджують стратегії й конкретні рішення щодо

недопущення непропорційного використання сили, свавільного позбавлення свободи, здійснення інших юридично значимих операцій (прийняття присяги) та ведення різноманітних реєстрів, як спеціальної форми матеріально-технічних операцій.

5. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях

Представлена дисертаційна робота є комплексним дослідженням, що виконане здобувачем наукового ступеня особисто. Зазначене дає підстави стверджувати, що сформульовані в дисертації наукові положення, висновки і рекомендації мають достатню міру обґрунтованості та достовірності.

Так, основні положення та результати дисертації відображено в наукових статтях, які опубліковано в наукових фахових виданнях України та тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає вимогам МОН України та Порядку присудження наукових ступенів. Зазначені публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації.

Спрямованість науково-практичних конференцій, де відбувалася апробація дисертаційного дослідження, характер статей дисертантки, в яких відображено положення дисертації і результати проведених досліджень, повною мірою вказують, що дисертація пройшла належну апробацію та є самостійною науковою працею, що має завершений характер. Ознайомлення з текстом автореферату дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом він відповідає вимогам, що ставляться МОН України. У тексті автореферату відображено основні положення, зміст, результати і висновки здійсненого дисертаційного дослідження. Зміст автореферату та основні положення дисертації є ідентичними.

6. Дискусійні положення і зауваження по дисертації

1. У розділі 2 дисертаційної роботи дається характеристика механізму адміністративно-правового забезпечення дотримання прав людини в правоохоронних органах України. Разом з тим, автор залишив поза своєю увагою такий важливий елемент правового механізму як гарантії захисту прав людини в діяльності правоохоронних органів.

2. Аналізуючи міжнародний досвід та правозастосовну практику адміністративно-правового забезпечення дотримання прав людини в правоохоронних органах, автору доцільно було б зробити порівняльну характеристику у формі таблиці позитивного досвіду окремих країн та доцільності запровадження такого досвіду у діяльність правоохоронних органів України.

3. У підрозділі 2.2 дисертантом було розглянуто форми адміністративної діяльності публічної адміністрації щодо забезпечення дотримання прав людини в правоохоронних органах України. Разом з тим, автор залишив поза своєю увагою питання взаємодії правоохоронних органів з органами місцевого самоврядування.

7. Висновки

Дисертаційна робота на тему «Адміністративно-правове забезпечення дотримання прав людини в правоохоронних органах України» виконана вперше і поглиблює існуючі знання юридичної науки, а саме є суттєвим внеском до теорії адміністративного права і процесу. Вона розв'язує досить цікаве завдання: адміністративно-правового забезпечення дотримання прав людини в правоохоронних органах України. Структура дисертаційного дослідження є досить вдалою. Дисертація є завершеною, самостійно

підготовленою кваліфікаційною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливе наукове завдання.

Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам МОН.

Отже, дисертаційна робота на тему «Адміністративно-правове забезпечення дотримання прав людини в правоохоронних органах України», представлена на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року, а її автор – Шевченко Надія Леонідівна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

Професор кафедри галузевого права

та правоохоронної діяльності

Центральноукраїнського державного

педагогічного університету

імені Володимира Винниченка,

доктор юридичних наук, доцент

А. А. Манжула

Презентує
з нагоди

